

СТАСУНКИ
«ФОРД-ЮНИОН» НАБЫЎ АНГЛІЙСКИ АКЦЭНТ
2 стар.

МЕРКАВАННЕ
3 МАЛДОВЫ НА БЕЛАРУСЬ — БЕЗ ПЕРАШКОД
2 стар.

ЗДАРЭННІ. НАВІНЫ
2—3 стар.

ХРЫСЦІЯЎСКАЯ СТАРОНКА
«ЖЫЦЦЕ ВЕРА»
5 стар.

Юрый МЫЦЫК ПРА
БЕЛАРУСІЯ ПЕСНІ ў КАЗАЦКІМ КРАІ
4 стар.

СУМЕСНЫЯ ПРАЕКТЫ:
ПОЛЬШЧА — БЕЛАРУСЬ
4 стар.

ДЭБЮТ
ГРАФІЦІ Антона КАРКАНЦЫ
8 стар.

«АПОШНІ КАНТРАКТ»
АПАВЯДАННЕ Андрэя ГУЦАВА
7 стар.

«БУЛЬКА». КАЗКА
Алены КОБЕЦ-ФІЛІМОНАВАЙ
8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА ў 48 КРАІНАХ

Голас Радзімы

25 кастрычніка 2000 года
Цана 90 рублёў

№ 43 (2705)

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі
Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

АКТУАЛЬНА

ВЫБАР ЗРОБЛЕНЫ?

Пятнацатага кастрычніка ў Беларусі прайшлі выбары ў ніжнюю палату Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь — Палату прадстаўнікоў. Па афіцыйных звестках, з 110 акруг галасаванне адбылося ў 97. На выбарчыя ўчасткі з'явілася 61,08 працэнта выбаршчыкаў. У ходзе першага тура дэпутатамі абраны 41 чалавек, з якіх 22 — члены Палаты прадстаўнікоў першага склікання. У лік пераможцаў ужо трапілі такія ўплывовыя асобы з асяроддзя цяперашняй улады, як Анатолій Малафееў, Уладзімір Каналёў, Леанід Глухоўскі, Віктар Кучынскі, Іван Пашкевіч... Дарэчы, сярод выбраных ёсць і прадстаўнікі палітычных партый: 4 дэпутаты ад Аграрнай партыі, 2 — ад Камуністычнай партыі

Беларусі і па адным ад партыі Народнай згоды і Сацыяльна-с-партыўнай. З 41 абранага — толькі тры жанчыны.

Праз два тыдні ў 56 акругах пройдзе другі тур, які і расставіць усе кропкі над "і". Ну а там, дзе выбары не адбыліся (гэта значыць на выбарчыя ўчасткі з'явілася меней за 50 працэнтаў грамадзян, маючых права галасу), будзе паўторнае вылучэнне кандыдатаў і не пазней, як праз тры месяцы, — галасаванне. Аднак, па меркаванню старшыні Цэнтральнай выбарчай камісіі Лідзіі Ярмошынай, яшчэ да сярэдзіны снежня першая сесія Палаты прадстаўнікоў зможа распачаць сваю работу.

Гэта тое, што тычыцца афіцыйных звестак і лічбаў. Калі ж згадаць агульную атмасферу

вакол падзеі, то трэба сказаць, што асаблівай вастрыні ў супрацьстаянні кандыдатаў не надарылася, бо звычайна заклучаная інтрыга дыктуюца проціборствам кандыдатаў ад улады і апазіцыі. У даным выпадку нічога падобнага не назіралася: па-першае, найбольш значныя і ўплывовыя партыі прынялі рашэнне байкатаваць парламенцкія выбары-2000, палічыўшы іх несвабоднымі і несправядлівымі, а па-другое, тыя апазіцыйныя вылучэнцы, хто прыняў асабістае рашэнне балаціравацца, практычна ўсе былі "зняты з дыстанцыі" акруговымі выбарчымі камісіямі яшчэ на пачатковым этапе — у большасці выпадкаў, як вынікала з афіцыйных тлумачэнняў, з-за няправільна аформленых дакументаў і падпісных лістоў.

— Заканчэнне на 2-й стар.

ГОСЦІ ў ДОМ

Фота Валерыя Бысава.

На мяжы Беларусі і Расіі ў вёсцы Звянчатка Клімавіцкага раёна каля года працуе прыватная гасцініца. Тут можна адпачыць, адрамантаваць аўтамабіль, смачна паесці.

ФУТБОЛ

Фота Генадзя СЯМЁНАВА.

Беларускія футбалісты працягваюць барацьбу за ўдзел у чэмпіянаце свету 2002 года.

У Мінску на стадыёне "Дынама" прайшоў адборачны матч паміж зборнымі камандамі Беларусі і Арменіі, які сабраў каля 20 тысяч гледачоў. З лікам 2:1 перамаглі беларускія футбалісты.

Турнірная табліца 5-й адборачнай групы выглядае наступным чынам:

	Г	В	Н	П	М	А
Польшча	3	2	1	0	6-2	7
Беларусь	3	2	0	1	5-5	6
Украіна	3	2	0	1	5-5	6
Уэльс	3	0	2	1	2-3	2
Нарвегія	3	0	2	1	1-2	2
Арменія	3	0	1	2	3-5	1

Як бачна з табліцы, зборныя Беларусі і Украіны маюць ад-

нолькавыя вынікі. Гэтую раўнавагу можа парушыць першы матч вясенняй часткі турніру, які адбудзецца 24 сакавіка ў Кіеве.

Адбудзецца таксама сустрачкі:

24.03.2001 года. Нарвегія — Польшча, Арменія — Уэльс.

28.03.2001 года. Беларусь — Нарвегія, Польшча — Арменія, Уэльс — Украіна.

НА ЗДЫМКУ: момант матча паміж футбалістамі Беларусі і Арменіі.

АКАДЭМІЧНАЯ ГРЭБЛЯ. Нягледзячы на чуткі, што з наступнага сезона Кацярына Карстэн будзе выступаць за зборную Германіі, двухразовая алімпійская чэмпіёнка пацвердзіла сваё жаданне застацца членам беларускай нацыянальнай зборнай.

ПАДЗЕЯ

НОБЕЛЕЎСКИ ЛАЎРЭАТ Жарэс АЛФЕРАЎ — УРАДЖЭНЕЦ ВІЦЕБСКА.

Гордасць з нагоды прысваення расійскаму фізіку Жарэсу Алфэраву Нобелеўскай прэміі адчуваюць і віцязьбіне. Вучоны, адзначаны камітэтам па Нобелеўскіх прэміях Шведскай акадэміі навук за развіццё паўправадніковых гетэраструктур для оптаэлектронікі і электронікі высокіх скорасцей, — іх зямляк. Як паведаміў карэспандэнту БелТА віцэбскі краязнавец, журналіст Сяргей Кавалеўскі, акадэмік, чьё імя ўпісана ў Стакгольме ў адзін рад з імёнамі Эйнштэйна, Кюры, Бора, Ландау, Капіцы, нарадзіўся ў 1930 годзе ў Віцебску. Разам з сям'ёй Жарэс Алфэраў жыў тут у даваенны час.

«ГР» МОЖНА НАБЫЦЬ У МІНСКУ:

магазін «Глобус» (каля Галоўпаштамта),
кіёск № 131 (Політэхнічная акадэмія),
кіёск № 158 (вул. В. Харужай, 2),
магазін № 2 (пр. Скарыны, 46),
кіёск № 11 (каля Галоўпаштамта),
кіёск № 12 (пр. Скарыны),
кіёск № 13 (пр. Скарыны),
кіёск № 99 (Прывакзальная плошча),
кіёск № 1 (пл. Перамогі, пераход),
кіёск № 68 (хлебны магазін, плошча Перамогі),
кіёск № 73 (ГУМ),
кіёск № 79 (пр. Машэрава),
магазін № 18 (пл. Перамогі),
кіёск № 226 (вул. Казінца, 29),
кіёск № 243 (Міністэрства культуры, унутраны),
кіёск № 21 (метро «Пушкінская», пераход).

У Прэшайскім універсітэце Славацкай Рэспублікі адбыўся міжнародны навуковы семінар «Славацка-беларускія моўныя, літаратурныя і культурныя сувязі». З беларускага боку на семінары выступілі з дакладамі навукоўцы, якія па абмену выкладаюць беларускую мову і літаратуру ў славацкіх ВНУ.

Сёлета ў славацкіх універсітэтах у Банскай Быстрыцы і Прэшаве на кафедрах славістыкі створаны групы па вывучэнню беларускай мовы. Пра зацікаўленасць беларускай мовай і літаратураю сведчыць паўторнае выданне ў гэтым годзе кнігі «Беларуская літаратура ў Славакіі» прафесара Прэшайскага універсітэта Іозафа Шэлеца. Творы беларускіх літаратараў змяшчаюць таксама аўтарытэты славацкі часопіс «Рэвію сусветнай літаратуры».

Па выніках конкурсу на лепшую краязнаўчую работу, які праводзіла Міністэрства адукацыі Славакіі, браціслаўскі школьнік Уладзіслаў Семак атрымаў дыплом за работу «Беларусь — краіна невядомая». Ён жа як удзельнік конкурсу вытупіў з 15-хвіліннай інфармацыяй пра Беларусь на радыё Славакіі. Уладзіслаў Семак быў прыняты ў аддзяленні пасольства Беларусі ў Браціславе, яму выказана ўдзячнасць і ўручаны памятнік пра Беларусь.

Прэс-служба МЗС.

ЧАМУ СЛАВАКІ ЦІКАВЯЦЦА БЕЛАРУССЮ?

● Наталля КІСЯЛЁВА.

Славакія — краіна невялікая. Па колькасці насельніцтва ўдвая меншая за Беларусь нават у сітуацыі дэмаграфічнага крызісу, а па тэрыторыі і зусім малая. Аднак народ у ёй жыве неаб'якава да падзеі, што адбываюцца ў свеце. І ў асноўным вельмі прыязны да Беларусі і беларусаў, калі не кранаць дзяржаўную палітыку.

Выклікана гэта шэрагам фактараў: ад спрадвечнага пачуцця роднасці з братамі-славянамі да эканамічных інтарэсаў на ўсходніх рынках. Часцей за ўсё ў размове са славакам пачуеш такую матывацыю: цяпер зрабілася модаю ўсё пераймаць з Захаду, прасіць

грошай на Захадзе і дуць у яго дуду на арэне вялікай палітыкі. Але мы не павінны забывацца на куды больш блізкія і родныя нам славянскія дзяржавы, з якімі нас аб'ядноўвае не толькі супольнае гістарычнае мінулае. Яны бліжэйшыя да нас і сваім менталітэтам, мы лепш разумеем адно аднаго, а значыць, у цяжкую хвіліну можам хутчэй разлічыцца на дапамогу братніх славянскіх народаў, нават калі яны не будуць з гэтага мець нейкія эканамічныя ці палітычныя выгады, чаго не скажаш пра Захад. Акрамя гэтага, многія з тых, з кім мне давялося размаўляць, падкрэслівалі, што будучыня славянскіх эканомік непасрэдна залежыць ад эканамічнай

— Заканчэнне на 6-й стар.

ПЕРСПЕКТИВЫ

ПЕРАГАВОРЫ З «СЛАВНАФТАЙ» ПАСПЯХОВА ЗАВЕРШАНЫ

● **Лілія КРАПІВІНА, БелТА.**

У адносінах, якія будзе Беларусь з міждзяржаўнай нафтагавай кампаніяй «Славнафтай», не засталася нявырашаных пытанняў. Усе перагаворы паспяхова завяршыліся. Нядаўна падпісанае пагадненне паміж урадам рэспублікі і кампаніяй практычна «ўтрасла» ўсе складанасці з фінансаваннем работ па рэканструкцыі Мазырскага нафтаперапрацоўчага завода, што сведчыць аб высокім даверы бакоў адзін да аднаго. Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка, прымаючы ў сваёй рабочай рэзідэнцыі кіраўніка ААТ «НГК «Славнафтай» Міхаіла Гуцарыева.

Кіраўнік дзяржавы сёлета ўжо не першы раз сустракаецца з кіраўніком кампаніі. Ажыццяўленне рэканструкцыі на мазырскай заводзе вядзецца пад асабістым кантролем Прэзідэнта Беларусі. Праектам прадугледжваецца завяршыць да 2003 года будаўніцтва комплексу каталітычнага крэкінгу. Гэта дасць магчымасць павялічыць глыбіню перапрацоўкі нафты, узрасціць аб'ёмы вытворчасці нафтапрадуктаў і іх экспартныя пастаўкі. У правядзенне апошняга, чацвёртага этапу рэканструкцыі, будзе ўкладзена звыш 100 мільёнаў долараў. У 2000 годзе праект мяркуецца прафінансаваць на

23 мільёны долараў. Прэзідэнт краіны запэўніў, што ні адна капейка з гэтых сродкаў не будзе страчана. Ён выказаў упэўненасць, што ў сумеснай рабоце ўдасца дабіцца добрага выніку.

На думку Міхаіла Гуцарыева, праект будзе паспяхова ажыццёўлены. Пасля завяршэння рэканструкцыі ў Мазыры з'явіцца лепшая ў краіне высокаэфектыўная вытворчасць, якая ў перспектыве можа стаць базавым прадпрыемствам для развіцця эканомікі саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі, лічыць прэзідэнт «Славнафты».

У ходзе сустрэчы Аляксандр Лукашэнка і Міхаіл Гуцарыев абмеркавалі таксама перспектывы далейшага супрацоўніцтва ў галіне нафтахіміі. Будзе весціся работа і над праектамі па развіццю сумеснай сыравіннай базы, што прадугледжвае здабычу нафты і газу ў Расіі і за мяжой.

Паміж Саветам Міністраў Беларусі і нафтагавай кампаніяй «Славнафтай» падпісана пагадненне аб стварэнні ў ААТ «Мазырскай нафтаперапрацоўчы завод» комплексу глыбокай перапрацоўкі нафты.

НА ЗДЫМКУ: прэм'ер-міністр Беларусі Уладзімір ЯРМОШЫН і прэзідэнт кампаніі «Славнафтай» Міхаіл ГУЦАРЫЕВ пасля падпісання пагаднення.

Фота Аляксандра ТАЛОЧКІ.

МЕРКАВАННЕ

З МАЛДОВЫ НА БЕЛАРУСЬ — БЕЗ ПЕРАШКОД

Днямі міністр гандлю Пётр Казлоў расказваў аб стане спраў у гэтай галіне.

Верасень — кастрычнік, як вядома, — месяцы для Міністэрства гандлю самыя адказныя. Менавіта ў гэты перыяд адбываецца закладка і нарыхтоўка жыўвёлагадоўчай, плодаагароднінай прадукцыі напружэданні зімы. Як адразу заўважыў Пётр Афанасьевіч, сёлета нарыхтоўка прайшла як ніколі арганізавана.

Пра тое сведчаць і лічбы. Да 1 лістапада 2000 года міністэрства павінна было нарыхтаваць: масла жывёльнага — 12,9 тысячы тон; сыроў сычужных цвёрдых — 2,9; сухога малака — 14,0; тварагу — 2,4 тысячы тон. На 1-е ж кастрычніка складны прынялі прадукцыі адпаведна 11,7; 1,8; 13,4; 2,4 тысячы тон.

Да таго ж, па словах міністра, напрыклад, зменшылася патрэба ў масле, бо ўжыванне яго ў Гомельскай і Магілёўскай абласцях скарацілася. Між іншым, расійскае масла з расліннымі дабаўкамі на Беларусі завозіцца не будзе, бо ў мінулым годзе нашы людзі яго не ўспрыялі.

А тое, што па сырах не дацягваем, таксама, на думку міністра, не падстава для хвалявання. Калі масла можна закладваць у чэрвені-ліпені, то сыры — як мага пазней, бо тэрмін іх захавання — тры-чатыры месяцы; таму план па іх нарыхтоўцы мяркуецца поўнаасцю выканаць у лістападзе.

Тая ж прыкладна сітуацыя і з плодаагароднінай прадукцыяй. Па садавіне, напрыклад, неабходны запас будзе зроблены ў бліжэйшы час. Плануецца, што

яблыкі, якія будуць рэалізоўвацца ў зімова-вясенні перыяд, завязуць з Малдовы.

Дарэчы, аб Малдове. Сёлета тут знята амаль што не галоўная праблема: з праездам праз Украіну. Ёсць дамоўленасці з украінскімі ДАІ, МУС, так што нейкіх там вялікіх лабораў цяпер не прадугледжваецца. Вырашылі і фінансавы бок праблемы: плата за прадукцыю будзе ажыццяўляцца праз месяц пасля яе пастаўкі, а таксама па бартэру. Тры тысячы тон беларускай бульбы ўжо ў Малдове, хутка туды адпраўяцца і айчыныя трактары...

А напрыканцы сустрэчы міністр паабяцаў, што перабояў з шампанскім пад Новы год сёлета не будзе...

Алесь МЯСНІКОЎ.

АСОБА

● **Раман КАБЯК.**

Лепшым старшынёй вобласці сярод кіраўнікоў, якія прапрацавалі на гэтай пасадзе меней трох гадоў, лічыцца старшыня калгаса «Кастрычнік» Камянецкага раёна Міхаіл СТРАПКО (на здымку). Летась гаспадарка выканала дзяржаўны заказ па ўсіх відах сельскагаспадарчай прадукцыі.

АКТУАЛЬНА

ВЫБАР ЗРОБЛЕНЫ?

Пачатак на 1-й стар.

Таму, уласна кажучы, 15 кастрычніка прыныповага палітычнага выбару грамадзянам Беларусі не прапаноўвалася, а значыць многія з тых, хто прыйшоў галасаваць, у сваім выбары кіраваліся чыста знешнімі сімпатыямі да таго ці іншага кандыдата.

За некалькі тыдняў да галасавання апазіцыя разгарнула грамадскую агітацыйную акцыю, звернутую да насельніцтва краіны, пад назвай «Байкот-2000»: людзей заклікалі ўвогуле не ісці на выбарчыя ўчасткі. Скажаць, што гэты зварот быў усімі пачуты і прыняты да ведама, — нельга. Але пэўны вынік ён меў: арганізатары выбараў не атрымалі таго ўзроўню, на які разлічвалі — не меней 70 працэнтаў. Асабліва складана ішло галасаванне ў гарадах, і найперш — у Мінску, дзе да апошняга моманту не было зразумела, адбыліся тут выбары ці не.

Нават позна ўвечары, калі Цэнтрвыбаркам ужо атрымаў асноўныя звесткі з рэгіёнаў, яго старшыня Лідзія Ярмошына не магла сказаць журналістам нічога канкрэтнага пра сітуацыю ў самой сталіцы. І толькі раніцай паведамілі: і ў Мінску выбары адбыліся.

Цікава, што пераможцам «паяўцы» стала Гродзенская вобласць. Але абсалютныя лічбы рэкорда выдала, канешне, малая радзіма кіраўніка беларускай дзяржавы — Шклоўшчына: там віцэ-спікер Палаты прадстаўнікоў першага склікання У. Канаплёў атрымаў болей за 80 працэнтаў галасоў выбаршчыкаў.

Тым не менш, даць цалкам адназначны адказ на пытанне,

хто ж перамог у барацьбе за ўплыў на настрой насельніцтва, немагчыма: ні той, ні іншы бок не дасягнулі запланаванага, але разам з тым і тыя, і іншыя пэўныя палітычныя дывідэнды атрымалі.

А галасаванне насельніцтвам, афіцыйны Мінск вельмі хвалявала і праблема прызнання выбараў міжнароднымі еўрапейскімі структурамі, значныя цяжкасці ў адносінах з якімі існуюць у апошні час. Трэба сказаць, што дзярждэпартамент ЗША не прызнаў цяперашнія выбары яшчэ да іх прывядзення, бо палічыў, што ў час падрыхтоўкі не вытрымліваліся неабходныя дэмакратычныя нормы. І АБСЕ вырасыла не дасылаць на беларускія выбары сваю афіцыйную дэлегацыю міжнародных назіральнікаў, а абмежавацца місіяй па тэхнічнай ацэнцы Бюро па дэмакратычных інстытутах і правах чалавека. Як крок у адказ, Беларусь запрасіла з 28 краін свету амаль паўтары сотні, як было сказана, незалежных назіральнікаў, зарэгістраваных беларускім МЗС у якасці міжнародных. У выніку нават атрымаўся канфлікт паміж вывадамі афіцыйнай «еўрапейскай тройкі», якая негатыўна паставілася да выбараў, і ацэнкамі запрошаных незалежных назіральнікаў, у масе сваёй прыняўшых падзею ці не «на ўра». Што з гэтага атрымаецца, як звычайна, пакажа час. Але пакуль, здаецца, палітычнае становішча на Беларусі лягчэйшым не зробіцца, тым больш наперадзе — прэзідэнцкія выбары 2001-га года.

Галіна УЛІЦЕНАК.

ТОЛЬКІ ФАКТ

● **«ФОРД-ЮНІЁН» НАБЫЎ**

АНГЛІЙСКИ АКЦЭНТ. Кантрольны пакет акцыяў (62 працэнтаў), што належыць FORD MOTOR COMPANY (FMC), ва ўстаўным фондзе сумеснага беларуска-амерыканскага прадпрыемства «ФОРД-ЮНІЁН», якое знаходзіцца ў пасёлку Абчак Мінскага раёна, перададзены яго новаму ўладальніку — вытворцу выбараў з пластмасы — англійскай кампаніі J&W Sander — son, Ltd. Пагадненне аб пакупцы акцыяў было дасягнута ў выніку перагавораў FMC з усімі партнёрамі СП пра магчымыя варыянты выкарыстання завода і стварэння працоўных месцаў для яго супрацоўнікаў. У заяве FMC гаворыцца, што рашэнне «Форда» аб продажы свайго пакета ў СП ініцыіруе развіццё сумесным прадпрыемствам вытворчасці пластмасавых выбараў як бытавога прымянення, так і тых, што выкарыстоўваюцца ў сучаснай аўтамабільнай прамысловасці па тэхналогіі кампаніі, шырока прадстаўленай на рынках Еўропы і ЗША.

Сумеснае прадпрыемства «ФОРД-ЮНІЁН», заснаванае ў маі 1996 года, разлічана на выпуск 6 тысяч аўтамабіляў у год. За час працы прадпрыемства выпусціла каля 4 тысяч мікрааўтобусаў Ford Transit і легкавых аўтамабіляў Ford Escort. Па

словах кіраўніка FMC у Расіі і СНД Алана Баці, рашэнне аб спыненні вытворчасці ў Беларусі мадэлей аўтамабіляў Escort і Transit, што з'яўляецца часткаю еўрапейскай стратэгіі кампаніі, не звязана з якасцю і прадукцыйнасцю персанала завода, «які заўсёды знаходзіліся на самым высокім узроўні». Рашаючым фактарам у скарачэнні вытворчасці з'яўляецца недастатковы попыт на прадукцыю завода на рынку СНД.

● **СТАНЦЫЯ МЕТРО «МАГІЛЕЎСКАЯ» ПАЧНЕ РАБОТУ ПРАЗ ГОД.** На завяршэнне будаўніцтва станцыі метро «Магілёўская» з рэспубліканскага бюджэту будзе выдзелена каля 5 мільярдаў рублёў, заявіў прэм'ер-міністр Уладзімір Ярмошын, які азнаёміўся з ходам работ на другой лініі Мінскага метрапалітэна.

У ходзе агляду платформы станцыі метро «Магілёўская» была яшчэ раз узгоднена дата пробнага праезду тут першага электрапоезда. Паводле папярэдніх даных, ён адбудзецца 1 ліпеня наступнага года. А закончыць усе неабходныя работы і здаць новую станцыю метро ў эксплуатацыю плануецца ў лістападзе 2001 года.

Наталля УЛАН, БелТА.

ВЫСТАВЫ

«НОВЫЯ ІМЁНЫ»

«Новыя імёны» — так называецца рэспубліканская выстава-конкурс маладых творцаў, што прайшла ў Палацы мастацтва. Апошні раз студэнты Акадэміі мастацтваў і мастацкага вучылішча паказвалі свае работы ў 1998 годзе. А да таго — аж у 1988. І калі на мінулай выставе кідалася ў вочы, што большасць мастакоў — мінчане, сёлета гэты перакос выпраўлены, і глядач змог пабачыць вынікі творчасці мастакоў з самых розных куткоў Беларусі. Працы ацэньваліся ў намінацыях: «Жывапіс», «Скульптура», «Графіка», «Авангарднае мастацтва», «Кераміка», «Габелен», «Мадэліраванне адзення», «Канцэптуальнае мастацтва». Журы, у склад якога ўвайшлі прадстаўнікі ААН на Беларусі, Камітэта па справах моладзі, Саюза мастакоў вызначыла лепшых. Гэта Вольга Лузан, Вольга Нікіціна, Валянцін Барздой, Максім Калтыгін, Святлана Багавец, Алена Ісакава.

Гран-пры атрымаў Андрэй Басалыга за серыю афортаў. Усе пераможцы стануць удаальнікамі стывендыі Фонду Прэзідэнта па падтрымцы таленавітай моладзі.

Дарэчы, большасць жаночых імёнаў на творах — улас-

ціваць выставы. Дзяўчаты імкнуцца ў наш небяспечны час захаваць сваю асобу і выказацца ў мастацтве. Яны маюць «Снеданне людоедаў» (З. Луцэвіч), «Уражанні дзяцінства» (Ю. Вальнец), «Пакланенне беламу свету» (Н. Хацько). Ва ўсім гэтым шматгалосці тэм і сюжэтаў ёсць галоўнае — прафесіяналізм і абаяльнасць маладосці і шчырасці.

Фонд Прэзідэнта выдзеліў грант для стварэння каталога выставы. А прадстаўніцтва ААН прапанавала некаторым канкурсантам прыняць удзел у стварэнні настольнага міжнароднага календара «Дыялог цывілізацый».

Алена СПАСЮК.
Фота Аркадзя НІКАЛАЕВА.

ЗДАРЭННІ

БЕЗ ІЛЮЗІЙ. За дзевяць месяцаў гэтага года больш за 200 жанчын — грамадзянак Рэспублікі Беларусь, якія займаліся прастытуцыяй за мяжой, былі дэпартаваны на радзіму.

Паводле звестак МУС, беларускія жанчыны добраахвотна ці вымушана займаюцца прастытуцыяй не толькі ў краінах далёкага замежжа, але і ў былых рэспубліках Саюза, напрыклад, у Расіі (Масква) і Прыбалтыцы.

«ПРЫНЦА» СПЫНІЛІ НА МЯЖЫ. Кантрабандны груз цыгарэт вартасцю 75 тысяч долараў ЗША затрыманы на кантрольна-прапусным пункце «Бераставіца». Партия цыгарэт «Прынц» перавозілася ў аўтафургоне з Масквы ў Данію. Груз і вадзіцель затрыманы.

«ПРАКАЦЬ» ДЗЯРЖАВУ НА «МАЗах» НЕ АТРЫМАЛАСЯ. Тарнада пранеслася па лесе дырэктара таварыства з абмежаванай адказнасцю.

Украінскаму ДП «Кривбассвзрывпром» яўна пашанцавала з саматужным пастаўшчыком «МАЗаў». І цана прымальная, і ўмовы кантракта. А вось родную дзяржаву «вынаходнік» вырашыў «пракаціць» — не паклапаціўся ні пра ліцэнзію, ні пра адлічэнне падаткаў у бюджэт. Шчасце доўжылася цэлых сем месяцаў, за якія прыбытак прадпрыемства перавысіў 76 мільёнаў рублёў. Аднак надшышоў час вяртацца на грэшную зямлю. Супрацоўнікі ўпраўлення Дзяржаўнага камітэта фінансавых расследаванняў па Мінску і Мінскай вобласці патлумачылі гора-бізнесмену, што толькі ўтоены падатак перавысіў 15 мільёнаў рублёў. Узбуджана крымінальная справа.

Уладзімір КУЦ,
прэс-цэнтр ДКФР.

ПАШАНЦАВАЛА!

● Аляксандр ХІПРОЎ.

Уладальнікам галоўнага прыза розыгрышу латарэі, якую праводзіла сярод пакупнікоў віцебскіх тэлевізараў вытворца аб'яднанне «Віцязь», — аўтамабіля «Жыгулі» — стаў Андрэй СНАПКОЎСКІ з Талачына.

АФІЦЫЙНА

Іностраницу, ходатайствующему о признании его беженцем, не достигшему возраста восемнадцати лет и прибывшему на территорию Республики Беларусь без сопровождения его законных представителей, с учетом мнения органов опеки и попечительства также может быть вручено свидетельство.

Свидетельство является основанием для регистрации в установленном порядке иностранца, ходатайствующего о признании его беженцем, и членов его семьи в органе внутренних дел по месту пребывания на срок рассмотрения ходатайства.

Свидетельство является также основанием для получения иностранцем и членами его семьи направления в случае необходимости на временное поселение.

Статья 8. Основания для отказа в регистрации ходатайства о признании беженцем и отказа в признании беженцем

Основаниями для отказа иностранцу в регистрации ходатайства о признании его беженцем и отказа в признании беженцем являются следующие обстоятельства:

если ходатайство иностранца является явно необоснованным или носит характер злоупотребления; если выявлены исключительные положения, предусмотренные статьей 3 настоящего Закона;

если иностранцу ранее было отказано в признании его беженцем в связи с отсутствием обстоятельств, предусмотренных абзацем вторым статьи 2 настоящего Закона, при условии, что обстановка в государстве его гражданской принадлежности (его прежнего обычного местожительства) со дня получения отказа и до дня подачи ходатайства не изменилась;

если иностранец имеет гражданство третьего государства, защитой которого он может воспользоваться, или право на пребывание на законном основании на территории третьего государства при отсутствии обоснованных опасений стать жертвой преследований в третьем государстве по обстоятельствам, предусмотренным абзацем вторым статьи 2 настоящего Закона;

если иностранец прибыл непосредственно с территории иного государства, где он временно находился до приезда в Республику Беларусь, не подвергался преследованиям или мог в установленном порядке получить убежище или статус беженца;

если иностранец покинул государство своей гражданской принадлежности (своего прежнего обычного местожительства) не по обстоятельствам, предусмотренным абзацем вторым статьи 2 настоящего Закона, и не желает возвращаться в государство своей гражданской принадлежности (своего прежнего обычного местожительства) из опасения понести в соответствии с законодательством данного государства наказание за незаконный выезд за пределы его территории либо за совершенное в нем иное правонарушение;

если иностранец был вынужден незаконно пересечь Государственную границу Республики Беларусь с намерением ходатайствовать о признании его беженцем и не обратился с заявлением о своем желании быть признанным беженцем в порядке, предусмотренном частью первой статьи 7 настоящего Закона;

если иностранец отказывается сообщить сведения о себе и (или) об обстоятельствах своего прибытия на территорию Республики Беларусь;

если иностранец состоит в браке с гражданином (гражданкой) Республики Беларусь и в соответствии с законодательством Республики Беларусь имеет возможность получить разрешение на постоянное жительство на территории Республики Беларусь;

если иностранец имеет разрешение на постоянное жительство на территории Республики Беларусь (вид на жительство).

Статья 9. Последствия отказа в регистрации ходатайства о признании беженцем

В случае, если иностранцу отказано в регистрации ходатайства о признании его беженцем в связи с наличием обстоятельств, предусмотренных статьей 8 настоящего Закона, территориальный орган по миграции в течение трех рабочих дней со дня принятия решения об отказе вручает или направляет данному иностранцу уведомление с указанием причин отказа и порядка обжалования принятого решения, а также с разъяснением правового положения иностранца и членов его семьи на территории Республики Беларусь.

Территориальный орган по миг-

рации информирует орган внутренних дел или подразделение пограничных войск о принятом окончательном решении об отказе в регистрации ходатайства иностранца о признании его беженцем в Республике Беларусь.

Иностранец, подавший в территориальный орган по миграции ходатайство о признании его беженцем и получивший уведомление об отказе в регистрации ходатайства, но не использующий право на обжалование решения об отказе в регистрации ходатайства в соответствии со статьей 15 настоящего Закона, обязан покинуть территорию Республики Беларусь совместно с членами его семьи по истечении месячного срока со дня получения уведомления об отказе при отсутствии у данного иностранца иных законных оснований для пребывания на территории Республики Беларусь.

Статья 10. Права и обязанности иностранца, ходатайство которого о признании его беженцем зарегистрировано

Иностранец, ходатайство которого о признании его беженцем зарегистрировано, а также прибывшие с ним члены его семьи имеют право на:

получение информации о порядке признания его беженцем, о своих правах и обязанностях, а также иной информации в соответствии с настоящей статьей;

проживание на время рассмотрения ходатайства в местах временного поселения по направлению территориальных органов по миграции либо самостоятельное поселение в семье гражданина Республики Беларусь или постоянно проживающего в Республике Беларусь иностранца при наличии согласия всех совершеннолетних членов семьи лица, предоставляющего жилую площадь, на совместное проживание независимо от размера занимаемой жилой площади;

бесплатную экстренную медицинскую помощь;

получение денежной помощи в порядке и размере, определяемых Правительством Республики Беларусь;

подачу заявления о прекращении рассмотрения ходатайства.

Иностранец, ходатайство которого о признании его беженцем зарегистрировано, а также прибывшие с ним члены его семьи обязаны:

соблюдать Конституцию Рес-

публики Беларусь, настоящий Закон и иное законодательство Республики Беларусь;

отбыть к месту временного поселения в течение трех суток после получения направления на временное поселение и по прибытии в течение трех рабочих дней зарегистрироваться в местном органе внутренних дел;

соблюдать установленный порядок проживания и выполнять установленные требования санитарно-гигиенических норм проживания в месте временного поселения;

пройти обязательное медицинское освидетельствование в порядке, определяемом Министерством здравоохранения Республики Беларусь;

сообщать органам государственного управления по вопросам беженцев достоверные сведения, необходимые для принятия решения по существу ходатайства.

Статья 11. Порядок признания иностранца беженцем

Рассмотрение ходатайства о признании иностранца беженцем в Республике Беларусь осуществляют территориальные органы по миграции, которые всесторонне оценивают:

итоги анкетирования иностранца на основе проведения индивидуальных собеседований;

достоверность полученных сведений о данном иностранце и прибывших с ним членах его семьи;

обстоятельства прибытия на территорию Республики Беларусь;

содержание представленных документов;

заключение органов государственной безопасности и органов внутренних дел;

показания свидетелей, оформленные надлежащим образом, если таковые имеются;

иные документы.

СУМЕСНЫЯ ПРАЕКТЫ

«СА СПАДЧЫНАЙ У БУДУЧЫНЮ»

Нядаўна Мінск наведала намеснік галоўнага рэдактара агульнапольскага часопіса "Przeгляд prawoslawny" ("Агляд праваслаўны") Ганна Радзюкевіч разам з фотакарэспандэнтам Марэкам Далецкім. (Гэты часопіс таксама выдае "Orthdruk"). Мэта візіту — працяг працы разам з праваслаўным брацтвам па падрыхтоўцы выдання падручнікаў для беларускіх гімназій у Польшчы.

Нельга сказаць, што сёння беларускія дзеці не маюць сваіх падручнікаў. Але Ганна Радзюкевіч, як рэдактар но-

Даўнія партнёрскія сувязі існуюць паміж Беларускім праваслаўным брацтвам трох віленскіх мучанікаў пры Беларускім экзархаце і выдавецтвам "Orthdruk" у Беластоку. У першую чаргу, гэта распрацоўка і ажыццяўленне сумесных праектаў. Адзін з іх — супольнае выданне добра вядомага ў Беларусі альманаха "Праваслаўе".

вых падручнікаў па беларускай мове і літаратуры, выступіла з ініцыятывай стварыць іх з дапамогай беларускіх мастакоў, выкарыстаць для ілюстрацыі кніг матэрыялы з фондаў беларускіх музеяў і фотаздымкі беларускіх аўтараў, каб, як сказала Ганна, у падручніках не толькі гучала беларуская мова, але і лунаў беларускі дух. І гэта мэта паспяхова ажыццяўляецца. Выдатныя малюнкi для падручнікаў зрабіў мінскі мастак Ігар Гардзіёнак. Гэта сапраўдныя мастацкія творы. Наведалі госці з Беластока Дзяржаўны музей народнай архітэктуры і побыту ў Строчыцах, дзе зрабілі фотаздымкі.

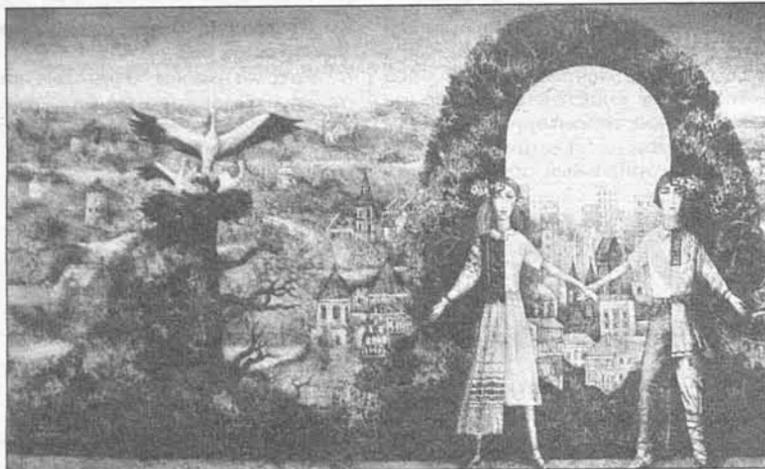
Вялікую дапамогу аказвае выдаўцам і Аб'яднанне дзяр-

жаўных літаратурных музеяў Беларусі на чале з Леанідам Хадкевічам, якое рыхтуе фо-

назіі "Са спадчынай у будучыню" і хрэстаматыю для гімназій.

НА ЗДЫМКАХ: Ганна РАДЗЮКЕВІЧ і Марэк ДАЛЕЦКІ ў Дзяржаўным музеі народнай архітэктуры і побыту ў Строчыцах; так будзе выглядаць вокладка аднаго з падручнікаў (мастак І. Гардзіёнак); ілюстрацыі для падручнікаў абмяркоўваюць (злева направа) мастак Ігар ГАРДЗІЁНАК, супрацоўніца лабараторыі царкоўнай гісторыі праваслаўнага брацтва Лідзія КУЛАЖАНКА і рэдактар падручнікаў Ганна РАДЗЮКЕВІЧ.

Яўген КАЗЮЛЯ.
Фота аўтара.

АСТРАЎКІ БЕЛАРУШЧЫНЫ

БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ ў КАЗАЦКІМ КРАІ

Пра слаўныя дзеі запарожскага казацтва ды пра яго пазнейшае знішчэнне пасля далучэння Украіны да Расійскай імперыі беларускаму чытачу, напэўна, збольшага вядома. Але ў гэтых абсяжных гістарычных падзеях, дзе (пра што намі ўжо крыху пісалася на старонках "Голасу Радзімы") чынны ўдзел бралі і шматлікія прадстаўнікі беларускага народа, ёсць адна нібыта лакальная, але надзвычай цікавая і самабытная старонка, дбайна расчытаная і вось нарэшце годна пададзена грамадскасці навукоўцам з Днепрапятроўска Міколам Чабаном.

У 1794 годзе ў Екацярынаславе (цяпер Днепрапятроўск) была збудавана суконная фабрыка, а працаўнікоў для яе прывезлі з мястэчка Дуброўна Магілёўскай губерні (цяпер — Віцебская вобласць), дзе ўжо існавала аналагічная вытворчасць. Тыя з пераселеных, хто жыў бліжэй да фабрыкі, ужо асіміляваліся, але тыя, што пасяліліся на берагах ракі Суры і заснавалі прадмесце з характэрнаю назваю Сурска-Літоўскае, і да сёння жывуць, зберагаючы сваю беларускую самаіснасць.

У 1982 годзе фальклор беларусаў Сурска-Літоўскага пачаў запісваць і вывучаць тады яшчэ зусім малады выпускнік філфака Днепрапятроўскага дзяржуніверсітэта, а цяпер вядомы журналіст і краязнаўца, літаратар Мікола Чабан, маці якога паходзіць з Рэчыцкага раёна Гомельскай вобласці. Яшчэ тады ён запісаў запісаныя россыпы песень ад старажытаў сяла, людзей 1909—1932 гадоў нараджэння. З'ездзіў ён і на Віцебшчыну ў горад Дуброўна, дзе пачуў такія самыя песні і атрымаў каштоўныя парадкі і кансультацыі ад беларускага дырыжора і музыказнаўцы Генадзя Цітовіча, а таксама мінскай журналісткі Валянціны Трыгубовіч, і надрукаваў некалькі нататак на старонках беларускіх газет ("Голас Радзімы", беластоцкая "Ніва", дубровенская "Дняпроўская прау-

да" ды іншых). І вось нарэшце дбайна сабраная М. Чабаном выданая асобнаю кнігай "Заспявай мне на матчынай мове".

Усяго ў гэтую кнігу ўвайшло 70 беларускіх народных песень, якія тэматычна згрупаваны: вясельныя, сёмухавыя, калядныя, пазаабрадавыя. Перапішыць іх тут немагчыма, але асобныя згадаць варта, скажам, з пазаабрадавых: "Жураўка", "Ой, бражэнька, бражэнька медовая", "Як пасаджу рожу", "Адна маць нас спарадзіла", "Як паехаў мой міленькі з поля", "Мосцюць, мосцюць маставіну", "Ой, там на гаре", "Ой, на гаре расцець жыта", "Ой, з-пад, под гары едуць мазуры", "Як хацела ж мяне маць", "Ой, паслала міне маць" ды іншыя.

Пасля песенных тэкстаў Мікола Чабан змясціў нарыс і пра Дуброўна ды пра сваю вандроўку да гэтага мястэчка над Дняпром у 1982 годзе. Цудоўным дадаткам ёсць фотаздымкі дарэвалюцыйнага часу, якія ўвасабляюць тыпы беларусаў з Сурска-Літоўскага, здымкі нашага часу, дзе бачым абліччы тых, хто спяваў перад збіральнікам вуснай народнай творчасці, выявы іхніх вышытых арнаментаў ручнікоў, дэталі побыту і гэтак далей.

Кніга аздоблена па-мастацку густоюна і выданая на прыстойным паліграфічным узроўні (у гэтым даследчыку паспрыяла Днепрапятроўскае абласное ўпраўленне культуры). Няма сумнення, што кнігу яшчэ неаднойчы будуць выкарыстоўваць спецыялісты па беларускім і ўкраінскім фальклору, бо яна сведчыць пра моцныя павязі двух братніх народаў у гэтай духоўнай дзялянцы. Для мяне асабіста, як гісторыка па спецыяльнасці, матэрыялы кнігі з'явіліся яшчэ адным важкім доказам таго, што беларусы былі і застаюцца найраднейшымі і найпрыгажэйшымі суседзямі ўкраінцаў.

Юрый МЫЦЫК,
доктар гісторыі, прафесар
Кіева-Магілянскай акадэміі.

ЯК ХАДЗІЛА ПАВА ЛЕНАЧКА

Як хадзіла павя Леначка
Па крутой гаре,
Та й раняла селезеньку
Ціха пу вадзе.

— Плыві, плыві, селезенька,
Ціха пу вадзе,
Прыбудзь, прыбудзь, ты мой
татачка,

Сегодні ка мне.

Прыбудзь, прыбудзь ты, мой
татачка,

Сегодні ка мне.
Ой, дай жэ ж ты парядачэк
Круглай сіраце.

— Ой, рад бы я, дзіця маё,
Прыбыць да цябе, —
Насыпана сырой зямлі
На грудзі мае.

Зламліся мае ножэчкі
Не магу я ўстаць,
Зчапіліся мае ручэнькі,
Не магу разняць.

Ой, кланейся, дзіця маё,
Чужэй чужыне,
Нехай даюць парядачкі
Беднай сіраце.

— Ой, кланілась я, мой татачка,
Не раз і ня трі —
Ніхто не дасць парядачку
Такога, як вы...

А СВЁКАР ЖЭ ДА НЕ ТАТАЧКА

А свёкар жэ да не татачка,
Дзе ўдарыць — баліць,
А свекрова да не мамачка,
Дзе станіць — зудзіць:
— Санлівая да драмлівая

нявестка мая,
Ой, ішчэ сонца да не заходзіць,
Яна спаць лягла.
А ўжэ сонца да й на сніданьня,
Яна не ўстала.

— Суседачкі-галубачкі,
непраўда яе,
Мела хату да мела сені
Пры яркай луце,
Слала пасцель да слала белу
Пры цемнай свячэ.

МЫ ДУМАЛІ, ШТО СВАТЫ БОГАТЫ

Мы думалі, што сваты богаты,
(2 разы)

А яны убогі — (4)
У йых коні бязногі. (2)

Самі пяхком ідуць,¹
Маладога ў мяшку нясуць.

А падбраццоў ў тарбіне,
Штоб не парвалі свіні.

Шчэ й завязкай завязалі,
Штоб сабакі не парвалі.

ШЛЯ МАЦІ МАРЭЯ

Ішла маці Марэя
Лужком-беряжком.
Амін, амін, алілуй!
Лужком-беряжком.
На сустречу ей
Трое жыдавей.
Амін, амін, алілуй!
Трое жыдавей.
— Ой, вы жыдавя,
Ой, вы нявера.
Амін, амін, алілуй!
Ой, вы нявера.
Ой, вы нявера —
Хрыста мучылі.
Амін, амін, алілуй!
Хрыста мучылі.
— Ой, то ж і ня мы,
То ж нашы дзяды.
Амін, амін, алілуй!
Перед маці Марэйы
Рожка ацвэтайыць.

Амін, амін, алілуй!
Рожка ацвэтайыць.
Шо з тые рожы
Ды й вылецел птах.
Амін, амін, алілуй!
Ды й вылецел птах.
Ды й паднялся птах
Аж над небесах.
Амін, амін, алілуй!
Аж над небесах.
А ўсі небеса
Растваріліся.
Амін, амін, алілуй!
Растваріліся.
А ўсі святэя
Пакланіліся.
Амін, амін, алілуй!
Пакланіліся.
Ой, то ж і не птах,
То сын жа Божый.
Амін, амін, алілуй!
То сын жа Божый.
То сын жа Божый
Людзей намножыў.
Амін, амін, алілуй!
Людзей намножыў.
Людзей намножыў,
Хлеба нарадзіў,
Амін, амін, алілуй!
Хлеба нарадзіў.

ОЙ, ТЫ, КОЛЯ, МІЛЬНЫ КОЛЯ

Ой, ты, Коля, мільны Коля,
Ой, да давала любовь да горя.¹

Ад любові свет кружыцца,
Ой, да на плечо арёл садзіцца.

— Ой, ты арёл сізакрылы,
Скажи ж мене праўданыку,
дзе ж мой мільны?

— А твой мільны на рабоці,
Ой, да у ліцейнаму заводзі.

— Што ж ён робіць-парабляець?
— Ой, да мідні трубанькі
выліваець.

Пайшла пара па заводу,
Ой, да прайшла славанька
па народу.

Пайшла слава па народу
На ту бідну дзеўчыну, шо
без роду.

— А я славы не баюся,
На той беднай дзеўчыне й
ажэнюся.

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОНКА «ЖЫЦЦЁ І ВЕРА»

У СТАРАЖЫТНЫМ ГОРАДЗЕ СЛАВЯНСКАЙ КУЛЬТУРЫ ПОЛАЦКУ АДБЫЛОСЯ ўрачыстае адкрыццё помніка прападобнай ЕФРАСІННІ ПОЛАЦКАЙ.

НА ЗДЫМКАХ: помнік прападобнай Ефрасінні Полацкай, аўтар манумента — скульптар Ігар Голубеў; хрэсны ход удзельнікаў урачыстасцей у Полацку; кветкі да помніка; на адкрыцці помніка.

Фота
Аляксандра ХІТРОВА

ЕЎРОПА ШУКАЕ ДУШУ...

Гэтае прызнанне прадстаўніка Евангелічнай царквы Вестфаліі (Германія) Прэзеса Зорга на прэсканферэнцыі ў Мінскім міжнародным адукацыйным цэнтры прагучала сімвалічна. Ідэя адзінага еўрапейскага дома цяпер актуальная для ўсіх. У тым ліку і для царквы. Менавіта з мэтай яднання прадстаўнікоў розных канфесій была запрошана Мітрапалітам Мінскім і Слуцкім Патрыяршым Экзархам усяе Беларусі Філарэтам прадстаўнічая дэлегацыя з Евангелічнай царквы з Вестфаліі на міжнародную канферэнцыю "Стварэнне сістэмы дыяканічнай работы ва Усходняй Еўропе, партнёрскія сувязі з царквамі на Захадзе".

У гэтым форуме прынялі ўдзел Беларускі Экзархат, Каталіцкі касцёл Беларусі, Саюз евангелічных хрысціян-баптыстаў, лютэранскіх абшчын Беларусі, Рэфарматарскай абшчыны. Адбылася адкрытая дыскусія прадстаўнікоў розных канфесій. Усе знайшлі згоду ў адным: любоў Бога і любоў чалавека з'яўляецца непадзельна цэлым, а дыяганія — гэтае дзейснае слова і служба Быту — красамоўная справа хрысціян у рэальным жыцці. На канферэнцыі ішла зацікаўленая размова аб магчымасцях правядзення спецыяльнай работы і асобных праектаў беларускіх царкваў і Евангелічнай царквы Вестфаліі.

— Мы пастаянна дбаем пра агульны дом старой матулі Еўропы, якая мае патрэбу ў новым дыханні, — падкрэсліў у сваім выступленні ў канцы сустрэчы Мітрапаліт Філарэт. — А як гэта зрабіць, вядома ж, лепей вырашаць разам.

Святлана ХОРСУН.

КОРАТКА

НА ШЛЯХУ ДА ВЕРЫ

ГРОДЗЕНСКАЙ ПРАВАСЛАўНАЙ ЕПАРХІІ СПОўНІЛАСЯ 100 ГАДОў. Арганізаваная ў 1900 годзе ў сувязі з павелічэннем колькасці прыходаў, Гродзенская праваслаўная епархія з пачаткам першай сусветнай вайны перастала існаваць і была ўзноўлена толькі ў 1992 годзе. Зараз у епархію ўваходзіць каля 90 прыходаў. У Гродне дзейнічае жаночы манастыр, выдаецца газета "Гродзенскія епархіяльныя ведамасці". У епархіі знаходзіцца самая старая ў Беларусі праваслаўная Барысаглебская (Каложская) царква — унікальны помнік храмавага дойлідства XII стагоддзя.

Узначальвае епархію епіскап Гродзенскі і Ваўкавыскі Арцёмій.

БЛАГАСЛАВЕННЫ КРАЙ. Добрае ўражанне пакідае ў душы наведванне адноўленай на пачатку 90-х гадоў Святагеоргіеўскай царквы ў цэнтры вёскі Славацічы. Сёлета прыход гэтай царквы ўзначаліў малады святар.

Вясковаму храму шмат давялося перажыць за сваю 300-гадовую гісторыю, але найбольш пацярпеў ён ад атэістычнага "смерча".

Адноўлена царква на ахвяраванні вернікаў Зэльвеншчыны і калгасаў "Шлях Леніна", "Кастрычнік" і "Новае жыццё".

Сёння, на жаль, у многіх святых раёна адсутнічаюць рукапісныя гісторыі прыходаў. Між тым яны патрэбныя — у першую чаргу дзеля асэнсавання гістарычнага шляху і духоўнага жыцця грамадства.

Пётр ЖЭБРАК.

Апошнія дзесяцігоддзі не спрыялі ўстанавленню стабільнага жыцця ў нашай краіне: тут і чарнобыльская аварыя, і эканамічныя праблемы, якія прынеслі духоўную спустошанасць. Што ж рабіць нам, беларусам? Якое гледжанне на гэтую сітуацыю ксяндза-магістра Уладзіслава ЗАВАЛЬНЮКА?

— Духоўнасць нацыі сыходзіць не толькі з нябёсаў. На зямлі абавязкова павінна быць падрыхтавана глеба, каб людзі змаглі жыць прыстойна. А пакуль мы не будзем падрыхтаванымі, пакуль не навучымся сумленна выпраўляць свае памылкі ці адказаць за свае паводзіны, на нас заўсёды будзе падаць "касмічны пыл", такі, напрыклад, як чарнобыльскі.

Няма простага адказу на пытанне: "Што трэба зрабіць, каб у нас было ўсё "о'кей"? Гэта тое самае, як адказаць, што такое кавалак хлеба, які ляжыць на сталі. Здаецца, тут няма нічога складанага: пайшоў у краму і набыў. Але колькі падрыхтоўчай працы, колькі намаганняў трэба прыкладзіць, каб гэты хлеб зрабіць і каб зарабіць грошы на яго пакупку. Таксама і пра веру. Да яе трэба падыходзіць вельмі сур'ёзна, бо гэта адказна.

Пра Біблію кажучы: кніга кніг. Яна ўказвае шлях да веры таму, хто яго шукае. Святар, як лекар, павінен дапамагчы такому чалавеку. І галоўнае — не нашкодзіць, бо ад гэтага залежыць здароўе і духоўны спакой чалавека. Але здараюцца выпадкі, калі падыходзіш да чалавека з душою, з духоўнымі ведамі, з жаданнем дапамагчы, а сапраўднай карысці няма. Бо

ДУХОўНАСЦЬ СЫХОДЗІЦЬ З НЯБЁСАў?

некаторыя людзі кажучы: гэта не для мяне, гэта замоцна, а гэта навошта? І атрымліваецца, што чалавек сам адваргае дапамогу. Як у той паказцы пра патоп, калі чалавек чакаў дапамогі ад Бога і адмаўляўся зайсці на плыт. Калі ж памёр, выказаў свае прэтэнзіі, а Бог кажа: "Дык я ж табе плыт даслаў, што ж ты не прыняў маю дапамогу?"

Людзі часта блытаюцца ў сваіх жаданнях і думках. Так што пытанне выздараўлення як адзінага чалавека, так і ўсёй нацыі — вельмі цяжкае і праблематычнае. Да яго трэба падыходзіць вельмі асцярожна, каб чалавек мог зразумець і паверыць, што гэта і ёсць той накірунак, па якім трэба ісці.

— Ці можна, пайшоўшы ў касцёл, атрымаць дапамогу, і як гэта зрабіць чалавеку, які яшчэ не прышоў да веры ці не з'яўляецца штодзённым парафіянінам?

— Безумоўна, можна, а ў некаторых выпадках нават неабходна. Можна напісаць на адрас Чырвонага касцёла ліст, а можна прыйсці самому. У сілу сваіх магчымасцей мы дапамагем тым, хто звяртаецца.

— Шырока вядома, што вам удаецца спалучаць дзейнасць слова і справы. Апошня навіна: атрыманы дазвол на пабудову дзіцячага аздараўленчага цэнтру...

— Так, сапраўды, Прэзідэнтам Беларусі падпісаны ўказ аб выдзяленні зямлі для пабудовы дзіцячага цэнтру на 400 месцаў. Зямля выдзелена ў Раўбічах. А зараз ідзе пошук інвестыцый.

І гэта не адзіная праблема,

якую ўзяў на свае плечы Касцёл. Наша краіна мае больш праблем, чым можа іх вырашыць. Гэта і жабракі, і пенсіянеры, многія з якіх існуюць па-за мяжой беднасці, і маладыя сем'і, якія толькі пачынаюць жыццё. У адным Мінску больш за 200 000 чалавек, якім патрабуецца дапамога.

Пад апекай Чырвонага касцёла дзве сталоўкі, дзе корміць людзей, што жывуць па-за мяжой беднасці. Пры касцёле дзейнічаюць два тэатры — паэтычны тэатр аднаго акцёра "Зьніч" і тэатр універсітэта культуры "Анёл". Вядуцца заняткі ў нядзельнай школе для дзяцей ад 6 да 18 гадоў...

— А ці ёсць у вас дарадцы?

— Вось ужо пяць год у Беларусі працуе Сінод каталіцкай лакальнай (мясцовай) царквы. Справа была распачата пяць год таму. Спачатку працавала спецыяльная камісія, ці каардынацыйная група. І толькі пасля года яе працы адбылася першая сесія.

Нядаўна, 29—30 верасня, прайшло ўрачыстае пасяджэнне Сінода, дзе былі разгледжаны розныя праблемы нашых парафій і Касцёла ў Беларусі ў цэлым.

Мы атрымліваем лісты з пытаннямі, з просьбамі аб дапамозе. Спадзяюся, што ўсім, каму маглі, адказалі ці дапамагалі.

— Настае момант (і гэта не залежыць ад узросту), калі чалавек задумваецца аб сваім духоўным станаўленні...

— Перш за ўсё трэба адчуваць адказнасць. Старэйшыя

пакаленні духоўна спустошаны, але яны ў гэтым невінаватыя. Ім выпаў час, калі цяжка было знайсці дарогу да Бога. Цяпер дзверы храмаў адчынены. Пан Бог дае шанец выратавання ўсім. Ён любіць усіх. Таму дарослы чалавек павінен садзейнічаць, каб новае пакаленне пазнавала азы духоўнасці як мага раней. Вельмі важна, каб маці, якая носіць пад сэрцам дзіця, знаходзілася ў станоўчай аўры: жыла без цыгарэт, без алкаголю, каб у сям'і не было канфліктаў, стрэсаў і істэрый. З малаком маці маленькі чалавек бярэ не толькі вітаміны і каштоўныя рэчывы, але і свой духоўны патэнцыял. Усё знаходзіцца ва ўзаемазвязі: напрыклад, калі маці слухае класічную музыку ці арган, то і дзіцятка будзе ў спакоі, а калі — музыку з прысмакам наркотыку, што ж застаецца чакаць?

Зараз людзі знаходзяцца ў такой бездані бездухоўнасці, што, каб адродзіць духоўны код чалавека, трэба адкрыць усе дзверы не толькі храмаў, але і школ, дзіцячых садзікаў і распачаць сапраўдную працу.

Шаноўныя людзі! Няхай Бог вам дапамагае! І гэта менавіта так, калі мы стараемся несіць свой крыж, выконваць абавязкі. І няважна, хто — ці гэта свецкі чалавек, ці святар, ці праваслаўны, ці католік, тата ці маці. Усе павінны ведаць, што жыць для сябе — гэта эгаізм. Трэба брацца за справу. Не апускайце рукі. Усё будзе добра з Божай дапамогай.

Гутарыла Юлія ВАНІНА.

ЛІТАРАТУРНАЯ СТАРОНКА

Глыбокая шчырасць выклікае калі не супольнае разуменне, дык, прынамсі, прыхільнасць. Арыгінальнасць майго, ніжэй пададзенага тут паведамлення турбуе мяне менш, чым яго поўная, абсалютная адсутнасць. І калі хочаце, можаце лічыць мой гэты расповед міні-дэ-тэктам.

Мне трыццаць трыці год. Маё імя вам нічога не скажа. Тое, чым я займаюся... акрэслім так: мая прафесія, як і ва ўсіх вас, — мысліць. А маё хобі — драўніна. Мне падабалася з гэтага матэрыялу вырабляць розных фантастычных істотак. З тых, хто бачыў гэтыя забаўкі, адны гаварылі, што мае штучкі — як жывыя, а іншыя — што ў жыцці такіх не бывае. (Шалёная, раз'ятраная сіла, якая стрымлівае ўсё існае ў адзіным цэлым, досыць часта праяўляецца і спячы, і жорсткай: ты можа паставіць усё на кон, вывернуць вантробы вонкі, перастаць есці, піць, спаць, застрэліцца, павесіцца і нарадзіцца зноў, даводзячы тое, што табе здаецца адзіна правільным і вартым, святым, але так і застацца ў глухаце непачутасці, а таму можа быць, хто, калі наконт чаго і што сказаў або гаворыць, — не так ужо і важна).

Тым даўнім летам таго далёкага года я быў запрошаны ў Вену на міжнародны сімпозіум па метадалогіі навукі. Насамрэч я адправіўся туды, каб падпісаць (не падпісаць) свой кантракт з адной фірмай, якая і аформіла мне запрашэнне на сімпозіум. Фірма спецыялізавалася на нечым нахштальт сувеніраў з усходнеславянскіх краін. З Талянам Бяконціем, яе ўладальнікам, мы калісьці пэўны надвогі час працавалі на адным шырока вядомым у айчыне дрэваапрацоўчым прадпрыемстве. Калі, дарэчы, ведаць толк у бізнесе азначае ўмець трымаць патрэбную інфармацыю пры сабе і не раскідвацца ёю направа і налева, дык справы ў фірмы ішлі, напэўна, як належыць: прывезеныя Талянам валенкі і ватуюкі, асабліва ў раёне Альпаў, размяталіся ў адзін момант. Вырабляць матрошак адзін, без нічыёй дапамогі і цалкам самастойна я мог вагонам. Кантракт быў разлічаны на чатыры гады і патрабаваў ад мяне трохі большага: ведаючы свае здольнасці, я мусіў працаваць на пятаццаць гадзін на суткі без адпачынку і перапынкаў на абед. Гэта мяне крыху турбавала, але не палохала. Кантракт даваў мне магчымасць набыць кватэру, мэблю, купіць машыну і пакласці пэўную суму на працэнты.

Тэма сімпозіума, абстрактная і абагульненая, таксама была «май» тэмай. Даце яго правядзення папярэднічалі паўгода засяроджанай, актыўнай перапіскі з арганізатарамі. Запрошаны, свой адпаведны ўдзел (мінімум — прачытаць лекцыю і падаць свой голас у дыскусіях) я мусіў у ім узяць. Наўна было б думаць, што тым часам чачалася вырашэнне ўсіх кардынальных праблем чалавецтва, але хіба, далібог, усе навукоўскія зборы ладзяцца з гэтай мэтай!

Першы дзень была прадугледжана экскурсія, і я, сапраўды, быў задаволены спатканнем з горадам, які ведаў як свае пяць пальцаў. На другі дзень, пасля ўрачыстага адкрыцця і ўступнай лекцыі, падчас паўзы, на каву да мяне падшоў худаваты маладзён са стужкай нейкай хахлячкэй расфарбоўкі на грудзях замест гальштукі і спытаў:

— Даруйце, гэта вы спадар Бацька?

Я кінуў:

— Вы не памыліліся. Гэта я.

— Анатолю Сымонавічу прасіў прывітаць вас і перапрашае, што не змог прыйсці сабе.

— Як ён там саб?

— Ён прасіў перадаць вам вось гэта, — дзяцюк адкрыў «дыпламат» і дастаў тры аркушы паперы з тэкстам. — Колькі часу

працягнецца сімпозіум? Больш тыдня!

— Дзесяць дзён.

— Анатолю Сымонавічу прасіў не спяшацца і сказаў, што ўсе гэтыя дні — у вашым распараджэнні... Калі што якое, тэлефоны, факс — у нізе бланкаў.

Я зноўкі кінуў пасланцу. Я ведаў, што гэта былі за паперы. З працоўнай на мерапрыемстве англійскай мовай я не меў поўнай гармоніі, любая гаварыліна з працягам і неадчэпна педагогічнай атмасферай наганяла на мяне неадольную нудоту. Я праслухаў яшчэ адно выступленне (грунтоўнае і неабмежаванае разважанне італьянца наконт «ляза Акама») і пасля абеду вырашыў падацца да сябе ў гатэль крыху прылегчы, разлічваючы вярнуцца потым якраз на вачэру — нашае сталаванне было цалкам на сумленні арганізатараў, дык сваіх грошай у мяне амаль не было. Я абудзіўся ў самы час, але сон перамог мяне. Калі я прачнуўся зноў, ісці ўжо было позна. Аўстрыйскі хлеб і сваё, крэўна-беларускае сала,

кім жа самым свеце (раі, пекле) сярод такіх самых людзей (анёлаў, чарцей), у такім жа самым Ліверпулі з яго «легендарнай чацвёркай» і партывымі рабацягамі, якія крыхуць усіх спрэс сваімі «факамі» направа і налева, у такім жа самым Стагольме, па якім цэлы дзень носяцца адзінокія па-стрынбергаўску людзі, каб вечарам сабрацца вакол агульнасацыялістычных лядоўняў сем'ямі, але тагасветная мода, напэўна, для ўсіх аднолькавая: аблічка Ісуса Хрыста з іконы і вобраз Луі Сайфера, д'ябла з фільма Алана Паркера «Сэрца Анёла» адрозніваюцца толькі наяўнасцю (адсутнасцю) німба.

У майго партнёра была смуглявая скура твару, доўгія, цёмныя валасы, чорныя вочы, ссутуленая пастава, стомлены голас. Пасярэдзіне першай партыі, развіўшы фігуры, я запаліў цыгарэту і адсунуў куфаль — упершыню ў жыцці я гуляў у шахматы нападдатку.

Праз колькі хадоў я метадычна пракруціў «млын», паставіў мат, азірнуўся — і заўважыў,

ні да самага мату выдавала яго з галавой. Правёўшы першую партыю ўсур'ёз і разведваючы сілу партнёра, кожную новую партыю я не гуляў, а забаўляўся, стараючыся правесці яе па-іншаму, як быццам яе гуляў не я, а нейкі іншы майстра... Старомодная сістэма Стэйніца... Нудная школа Бацьвінніка... Навука Рэці... Пралічыны авантурызм Алёхіна... У шостаі партыі, у абсалютна выйгрышной сітуацыі, мая пешка ў самым цэнтры раптам сама па сабе павалілася набок і, стукнуўшыся, пакацілася па дошцы. Я хутка зірнуў на партнёра і перахапіў яго кароткі, спалоханы позірк — выкарыстоўваць псеўдадэманізм Таля я й не думаў!

Я азірнуўся наўкол. Не было нікога побач, хто б мог зачэпіцца за столік. Выпівохі сядзелі ў самім шынку, на вуліцы і ў дворку. То была цёплая ноч, самая сярэдзіна лета, калі, здавалася, не лёгкі павеў, а сама ўладная Любасць лашчыць цябе сваім

Андрэй ГУЦАЎ

АПОШНІ КАНТРАКТ

АПАВЯДАННЕ

абачліва ўзятае ў дарогу, мяне падтрымалі і выручылі. Я пагартаў праграму: ісці шукаць удзельнікаў сімпозіума на нейкім прыёме ў якімсьці там дзяржаўна-партыяна-апарату не было ніякага жадання. Увесь вечар быў яшчэ наперадзе. І я вырашыў адправіцца разважача ў адзін піўны бар («MIM») па Юніштрэсэ, дзе некалі, як я ведаў, збіраліся розныя артысты, мастакі і іншая калябагемная публіка. (Дый сала, пагадзіцеся, таксама трэба нечым запіваць).

Злёгка закуродымленая, але балаганная зала была амаль поўная. Дужы, круглы бармэн з пукатымі вачыма і мангольскімі вусамі дадолю адкаркаваў гліняную бутлю таннага цёмнага піва, выліў яе поўнасцю ў куфаль — і пена паднялася да самых краёў. Заставацца ля стойкі не хацелася, і я ўзяў сваё піва, выглядаючы вольнае месца. Такіх было два або тры. Насупраць аднаго з іх сядзеў чалавек з ужо расставленымі шахматамі, і я не паспеў нічога спытаць.

— Сядай, — звярнуўся ён да мяне па-расейску, — згуляем. Усё роўна рабіць няма чаго.

— Зараз, — я пагадзіўся, паставіў куфаль на стол, прысеў і адпіў піва.

— Мяне завучу Палікарп, — адрэкамендаваўся чалавек. — Наогул, я — музыкантам, — і спахапіўся: — А ты ўмееш гуляць у шахматы?

Мой раман з гэтай гульні быў і палкім, і стандартным: я калісьці праседжаў за дошкай днямі, месяцамі і гадамі, здабываючы прызы, разрады, перамогі, спрабуючы, бывала, здагнаць сэнсу ў чалавечых перамяшчэннях наўкол мяне, нібыта то былі б не людзі, а фярзі, сланы ці коні, і мой дзед паліў маю гульнію разы тры. Пасля войска выгляд ссунутых па фазе людзей, што гадзінамі ў нямым здранцвенні віселі над якімісь фішкамі, тым часам як у свеце штосекундна, штоімгненна вырашаліся балючыя праблемы жыцця і смерці, пачаў здавацца мне нічым не апраўданым і дзікім.

— Даводзілася, — сказаў я. — Мяне завучу Карлам.

Палікарп павярнуў да мяне белы колер і сказаў:

— Хадзі.

Не ведаю, як наконт сцвярдзання Сведэнборга, што, памершы, чалавек зусім гэтага не заўважае і працягвае жыць у та-

што ці не ўсе ўдзельнікі сімпозіума ўжо сядзець хто дзе па розных кутках у гэтым жа самым бары. Прыгожы твар дзяўчыны-эстонкі іскрыўся ва ўсмешцы аўстрыйка-абарыгену. Упершыню ў жыцці я бачыў, каб на і без таго паглядным твары самым (да геніяльнасці) прыгожым былі звычайныя, простыя акуллары ў металічнай аправе.

— Не-е, — сказаў Палікарп, забіраючы сабе бэльгу фігуры, — нешта я сёння не ў настроі...

Праходзячы міма, нарвежка затрымалася ля нашага століка і запыталася:

— Можна, я буду вас фатаграфавать?

Я паціснуў плячом:

— Калі ласка.

Яна зрабіла пару здымкаў і раптам прысела на крэсла на-супраць:

— Паслухай, — сказала яна, — дык ты ж, здаецца, на нашым сімпозіуме!

Я моўчкі паклаў перад ёю сваю картку.

— У-у, — сказаў мой партнёр, — дык ты філосаф!

— Магістр... Так, прынамсі, стаіць у маіх вокладках.

— А цяпер ты раскажы пра сябе, — па-французску папрасіла нарвежка, і мой партнёр гэтак жа па-французску адпавёў ёй, што, наогул, ён музыкант, скрыпач, што любіць ён музыку Вагнера, што, наогул, ён з Кіпра, але, наогул, яго кожны вечар можна знайсці ў гэтым самым шынку. Пафатаграфаваны, нарвежка зноў прысела за стол і стала моўчкі назіраць за гульніёй. Пасля яе адыходу рослы балгарын, нумар якога ў гатэлі быў побач з маім, абалёрся моцнымі рукамі скрай вугла і пацікавіўся:

— Ты яшчэ доўга будзеш тут?

— Пасяджу яшчэ, — адказаў я і запытаўся: — А што?

— Раслумач мне дарогу назад...

Я расказаў, як будзе прасцей за ўсё знайсці гатэль. Балгарын падзякаваў і памахаў рукой... Чырвоны, асалавелы ад піва твар тубыльца другі раз павіснуў над дошкай і заравеў:

— Я гуляцьму з пераможцам!.. Ы-ы, я гуляцьму!

— Гэтае пытанне ўжо да гаспадара шахмат, — параіў я і зірнуў на кіпрыёта.

Музыка маўчаў.

Не, мой праціўнік быў ніякі не гулец. Абазнанасць у тэорыі ішла яму на шкоду, а давядзенне гуль-

мяккім подыхам... Але ніякага ветру не было!

Крыху пасядзеўшы над пазіцыяй, не падняўшы і не краваючыся пешкі, я сказаў кіпрыёту:

— Прапаную нічыю.

Той зноў гэтак жа каротка зірнуў на мяне, потым яшчэ раз і сказаў, што яму трэба ў прыбіральню.

Калі ён вярнуўся за столік, дужы бармэн з мангольскімі вусамі долу два разы патушыў і запаліў свечку. Гульнія разладзілася. Музыка пазбіраў фігуркі і панёс іх да стойкі. Я кінуў на развітанне і ў поўнай адзіноце падаўся да гатэля.

Ішла другая гадзіна ночы. Перад светлавой рэкламай дзяўчынка-матылёк адштурхнула ад сцяны і, зусім як на радзіме, папыталася, ці ёсць у мяне цыгарэты.

— Ёсць, але толькі мужчынскія, — адказаў я, маючы на ўвазе айчыны «Памір».

— Нічога, — сказала яна.

І мы з ёю цудоўна паразумеліся на мове Гэтэ і Шылера.

На той час я ўжо амаль што страціў сваю жонку, якую вельмі кахаў, сваіх дзяцей, якіх любіў не менш, свой дом — і ноч з вулічнай дзяўчынкай магла б стаць наскрозь цікавай і запамінальнай, аднак мне больш спадабалася думка, што аднолькавае адчуванне чарадзейства той цёплай летняй ночы — ужо глыбока дастатковае для нас абодвух.

Я падняўся ў нумар і заваліўся спаць. Але ноч не давала сну. Дапушчэнне, што пешка павалілася цалкам самастойна, самахоцькі і разлічана-свядома, не праходзіла... «Элементы і начала... Элементы і начала — і прость, і глыбокі...» Мат варожаму каралю, развязка складана закручанага дэтэктыва касуюць усе папярэднія сэнсагульні, і не застаецца ніякіх уражанняў. Праблема свядомай фігуркі заставалася... Перарастаць «дзіцячыя пытанні» — не значыць здабываць адказы на іх. Тое, у чым сэнс жыцця, кожны вырашае для сябе індывідуальна і прыватна. Але чаму мы не пытаемся пра сэнс жыцця 35-й марквіны ў другім ад краю радзе на агародзе ў Сцёпчыхі! І, яшчэ больш, чаму мы яго не ведаем!..

У чым сэнс запытвання пра сэнс жыцця?.. Злічонасць юнгаўскіх архетыпаў мусіць утвараць замкнёнае кола, за кандыцыю якога няма выйсця... Паводле хрысці-

янства, жыццё — толькі шахматная гульнія Добра і Зла. (Страшны Дзень падыме мёртвых, Бог з Д'яблам абмяняюцца фігурамі, і — пачнецца новая партыя. Рай — направа, пекла — налева. Для любіх). Заставацца на дошцы, напэўна ж, цікавей... Розум дадзены чалавеку ўсяго толькі для абслугоўвання патрэбаў арганізма і працягу роду. Сэнс запытвання пра сэнс жыцця — у загістэрні розуму дзеля яго найлацвейшай работы... Літаны чалавекі да здзяйснення машыны жаданняў (Бога) — просьбы пешак стаць фярзамі... За прыгажосцю — усяго толькі найбольш прыдатныя ўмовы для функцыянавання. Функцыянавання дзеля чаго!.. Любы больш-менш вопытны шахматыст ведае, што матэрыяльная перавага ўсяго ў адну пешку пры аб'ектыўнай гульні (гульні з роўным па сілах сапернікам) — ужо, лічы, дастатковая для перамогі. Скончыць жыццё самагубствам — значыць, падставіць пад удар лёс (гісторыю) ўсяго чалавецтва... САТАРЫ Дзена можа закаціць пад стол, за батарэю, куды не далезці рукой, у пылі і павуціну трухлявення, але яно не касе ні Правілаў Гульні, ні самой дошкі... Як майстры ўсходніх адзіноборстваў вызнаюць філасофію міралюбства і стрыманасці, так і для таго каб, сапраўды, жыць паводле заветаў Хрыста, як Ён таго патрабаваў ад людзей, чалавек павінен быць здольным на ўсе тыя цуды, якія тварыў Ісус. (Сэнсэй Ісус! Сэнсэй Ісус!.. Сэнсэй Ісусе!) «Элементы і начала... Элементы і начала — і прость, і глыбокі: Лес, разбіты на кварталы, Ад, разбіты на кругі,» — гэтыя радкі, прысвечаныя Дантэ, напісаў калісьці мой знаёмы, але дажыць да 35-ці гадоў яму не было дадзена: невылечна хворы, ён дакладна ведаў, што памрэ ў 22, і паэзія для яго стала адзіным адхланнем, самаапраўданнем і мемарыялам, толькі вось вершы ў яго выходзілі слабежкімі і недалёкімі; жыццё — жорсткае!.. Але іншы (мастак) нявыдуманай энэрванасцю ад свайго вялікага жадання стаць прызнаным і масцітым (геніем! геніем!) і што ніхто не звяртае ўвагі на яго маэню шантажыраваў Мастацтва — і амаль дабіўся свайго... У 2050 годзе людзей будзе ад 7,5 да 10,5 мільярда, прытым што Зямля можа пракарміць не больш 9-ці... Ян, Інь, сярэдзіне звяно Дэн, якое лёгка таясаміцца з Эрасам. І — Яворе Пачатак! Воля Мужчыны — прадухіліць яго, роля Жанчыны — цэнтральная: не шахматная каралева, а кароль. Тыя, хто адказвае (таўталагічна-нецікава), быццам сэнс жыцця — у каханні або, маўляў, у тым, каб праста жыць, бліжэй за ўсё да праўды: жыццё — не больш як толькі шалёны, безаглядны працэс рэпрадуктавання жывых арганізмаў (бялковых целаў). І на гэтай прамой (а значыць: бязгледзай) бясконцасці дэдукцыя спынялася і думка ніякавала: за той бясконцасцю (бы за развязкай дэтэктыва і за матам) сэнсу не было... Як я ні біўся меркаванымі, сапраўды свядома (як і звычайнай) пешка ніяк не магла зваліцца з дошкі.

Назаўтра днём я падпісаў свой кантракт. Свой апошні кантракт.

Цёмныя хмары засціпаюць нізкае неба. Я расціскаю пальцы — і на маёй далоні з'яўляецца чорная пешка. Там, за маімі пальцамі, падвойным шклом і вышыняй балкона, сноўдаюць людзі, гудзяць, равуць машыны, вісяць правады — і я ведаю (альбо мне гэта здаецца) у свеце ёсць адна істота (рэч! аб'ект! праява! асоба!), якая хоць нешта разумее ў гэтым жыцці...

Іншым, асабліва сонечным і светлым днём я яшчэ веру, што магу нешта вырабіць — і я раблю яшчэ адну матрошку. Адно. Адно за ўвесь дзень.

ДЭБЮТ

ГРАФІЦІ Антон КАРКАНІЦЫ

МІНСКІ ВАСЬМІКЛАСНІК Антон КАРКАНІЦА МАЛЮЕ ГРАФІЦІ. МНЕ САМОМУ БЫЛО ВЕЛЬМІ ЦІКАВА ДАВЕДАЦЦА, ШТО ГЭТА ТАКОЕ. СПАЧАТКУ ЗАЗІРНУЎ У СЛОЎНІК. ТАМ ТЛУМАЧЫЦА, ШТО ГРАФІЦІ — МАЛЮНКІ НА ПАПЕРЫ АБО СЦЕНАХ, ЯКІЯ ВЫКОНВАЮЦА Ў АРЫГІНАЛЬНЫМ СТЫЛІ — ЗАШЫФРАВАНЫЯ ЛІТАРЫ. А ЦЯПЕР — РАЗМОВА З Антонам.

— З чаго пачалося тваё захапленне графіці?

— Адзін з сяброў запрасіў мяне паглядзець з ім незвычайныя малюнкi на ўскрайку Мінска. Там уздоўж чыгункі — гаражы, на якіх я і пабачыў упершыню тое, што так моцна захапіла.

— Што змянілася ў тваім жыцці пасля таго, як ты пачаў маляваць графіці?

— Я пачаў займацца "брэйк-дансам", таму што графіці, "брэйк-данс" і "рэп-музыка" — тры кіты, на якіх трымаецца ўся "хіп-хоп" культура. У мяне з'явілася шмат новых сяброў і знаёмых, якія таксама захапляюцца "хіп-хопам". (Даведка: "хіп-хоп" — маладзёжны рух другой паловы XX стагоддзя, які грунтуецца на максімалізме ва ўсім).

— Ці ёсць у цябе іншыя захапленні?

— Так, яшчэ я займаюся грэка-рымскай барацьбой і нават заняў другое месца на прэстыжных спаборніцтвах сярод юніёраў. Таксама іграю на гітары.

— Кім ты хочаш стаць у будучыні?

— Грунтоўна я пра гэта не думаю, хутчэй за ўсё — трэнерам па барацьбе, але графіці, мяркую, не кіну. Гэта застанецца маім хобі.

— Дзякуй за размову!

— Бывай, чэл! ("Чэл" са слэнга — чалавек).

Распытваў
Глеб ЛАБАДЗЕНКА.

НА ЗДЫМКАХ: Антон КАРКАНІЦА і яго работы.

«ВЯНОК ДЗІВОСАЎ»

Над вёскай навiсла хмара. З яе паліў дождж. А пад акном была ямка. У гэту ямку са страхі закапалі кроплі Кап-Кап. І калі ямка перапоўнілася, з яе пацёк ручаёк Булька.

— Буль-буль! — заспяваў ён весела.

А кроплі яму і кажуць:

— Ты бяжы па дарожцы. На тваім шляху будзе рэчка. Ты ўвальнешся ў яе і станеш магутным рачным патокам. Але памятай: у хмары ўжо мала вады, і калі ты не паспееш дабегчы да рэчкі, дык загінеш.

Булька выбег за вароты і пабег па дарожцы. Але тут з акна выглянуў Колька. Убачыў ён Бульку, выскачыў з хаты і пагнаўся за ім. Дагнаў і загарадзіў яму нагой дарогу. Булька абгануў Колеву нагу і пабег далей. Тады хлопчык забег наперад і зрабіў з пяску запруду. Булька хацеў пераскочыць цераз запруду, але яму не ўдалося.

— Ага! Папаўся! — узрадаваўся Колька. — Цяпер ты ад мяне не ўцячэш.

І тут перастаў дождж. Спалохаўся Булька: гэта ж у хмары больш няма вады і цяпер ён не паспее дабегчы да рэчкі! Убачылі кроплі Кап-Кап, што Булька трапіў у бяду, і заспяшаліся яму на дапамогу. Яны саскочылі са страхі, дабеглі да запруды і падпіхнулі Бульку.

— Бяжы хутчэй! — крыкнулі яны.

Булька рвануўся наперад, прарваў запруду і пабег так, што Колька не змог яго дагнаць.

— Куды ж ты! Пачакай! Спыніся! — закрычаў хлопчык.

— Я не хачу быць бруднай лужынай! — ужо здалёк крыкнуў яму Булька і ўліўся ў рэчку.

А на рэчцы стаяў млын, і рачная вада круціла вялізнае кола. Ад яго круціліся жорны і малолі зерне на муку. А потым людзі пяклі з мукі смачныя булкі, якія з задавальненнем еў і Колька.

Алена
КОБЕЦ-ФІЛІМОНАВА.

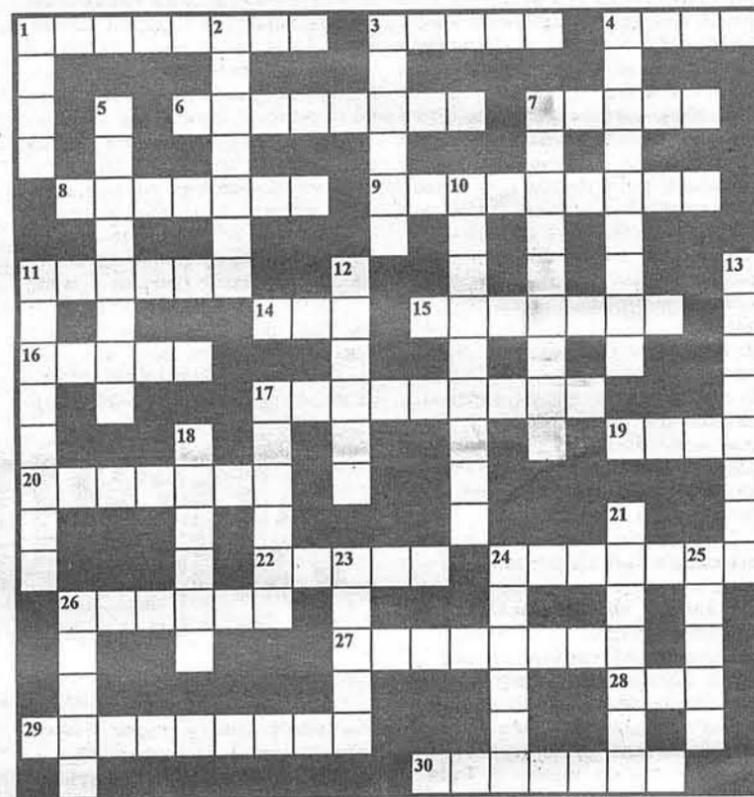
БУЛЬКА

КРЫЖАВАНКА

ПЕРАКЛАДЗІЦЕ НА БЕЛАРУСКУЮ МОВУ

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ. 1. Достоинство. 3. Рельс. 4. Силок. 6. Происшествие. 7. Пряжа. 8. Родник. 9. Штопанье. 11. Новость. 14. Корзина. 15. Час. 16. Зрачок. 17. Попустительство. 19. Ржавчина. 20. Воскресенье. 22. Чашка. 24. Жестокость. 26. Глазурь (для посуды). 27. Одиночество. 28. Счёт. 29. Овощи. 30. Холм.

ПА ВЕРТЫКАЛІ. 1. Боярышник. 2. Усадьба. 3. Утро. 4. Опоздание. 5. Клюква. 7. Поведение. 10. Грабёж. 11. Знаменатель. 12. Тетрадь. 13. Проворство. 17. Бутылка. 18. Пряник. 21. Пруд. 23. Ворота. 24. Цепь. 25. Игрушка. 26. Дворец.

Склала Любоў ІОНАВА.

АЙБАЛІТ З БРЭСТА

● Раман КАБЯК.

Брастчанка Ірына Ахмедава, шкадуе выкінутых, пакапечаных звяроў і птушак. Каго толькі ні было ў яе кватэры! Яна падбірае бяздомных кошак і сабак, печыць іх і аддае людзям. А неjak сусед прывёз бусліху з паламаным крылом — відаць, папала ў сілок. У Ірыны Іванаўны Пятруша (бусліха) паправілася, стала ручной. Кошак і сабак ад сябе адпужвае, тараканаў у

кватэры знішчыла. Вельмі любіць сваю гаспадыню, а яшчэ музыку, гукі гітары. Лятаць яна ўжо не зможа, але пачала віць гняздо: значыць, думае асесці тут на жыхарства. Ірына Іванаўна на цёплы час мяркую перасяліць Пятрушу бліжэй да вадаёма, каб лягчэй было пракарміць гэтую вялікую птушку.

НА ЗДЫМКУ: Ірына АХМЕДАВА і яе Пятруша.

«Голас Радзімы»

Галоўны рэдактар
Наталля САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

Дзяржаўны камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей Рэспублікі Беларусь; Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі; Беларускае таварыства па сувязях з сучаснымі і аўтарытарнымі за рубяжом «Радзіма».

РЭДАКЦЫЯ:

Намеснік галоўнага рэдактара
Галіна УЛІЩЭНАК.
Адказны сакратар
Таццяна КУВАРЫНА.
Рэдактар аддзела — член рэдкалегіі
Яўген ЛЕЦКА.
Рэдактар аддзела
Алена СПАСЮК.
Аглядальнік
Леанід МАРАКОЎ.
Спецыяльныя карэспандэнты
Яўген КАЗЮЛЯ,
Алесь МЯСНІКОЎ.

Налі ПРЫВАЛАВА.

Рэдактар-перакладчык
Святлана КАРПУЧОК.
Стыльрэдактар
Ірына КАЗЛОВА.
Тэхнічны рэдактар
Данута РАКАВЕЦ.

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», не заўсёды супадаюць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 81.
Падпісны індэкс у Беларусі 63854.
Тыраж 1 652 экз.
Зак. 2667.
Падпісана да друку 23.10.2000 г. у 12.00.

Газета набрана, звярстана і аддрукавана ў друкарні «Беларускі Дом друку» (220041, г. Мінск, пр. Скарыны, 77).

НАШ АДРАС: 220005, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: (+375-17) 213-31-97 (тэл.-факс), 213-32-80, 284-76-56, 213-37-82.